

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

عرض ما در مورد خبر مسعدة بن صدقة (خبر اول از باب دوم) بود که یکی از أدله صاحب جواهر است، گفتیم این خبر اولاً سنداً ضعیف است و سلمنا که ضعیف نباشد مضمونش معارض است با مضمون خبر دیگری از خود مسعدة (خبر اول از باب چهارم)، مضمون خبر اول در باب دوم که صاحب جواهر به آن استدلال کرده چند شرط در مورد امر به معروف و نهی از منکر داشت اولاً بر قوی مطاع لازم است نه بر هرکس ثانیاً بر جاهل به معروف و منکر واجب نیست که این شروط باعث می شود بیشتر مردم از تحت این واجب خارج شوند و اما در خبر اول از باب چهارم که از خود مسعدة بن صدقة است گفته شده که بر عموم مردم واجب است بنابراین اولاً مضمون این دو خبر که هر دو از مسعدة است منافات و تعارض دارند که در این معارضه شکی نیست مضمون خبر اول از باب چهارم که دال بر وجوب عمومی است با کتاب الله توافق دارد ثانیاً با روایات دیگر موافق است و ثالثاً در خبر اول از باب دوم که می گوید بر جاهل واجب نیست با آیات و روایات دیگر که می گویند بر عموم مردم واجب است نسبت عام و خاص دارد منتهی مخصص منفصل است نه مخصص متصل، مخصص متصل نمی گذارد برای عام ظهوری منعقد بشود اما در مخصص منفصل برای عام ظهور منعقد شده و این خاص نیز خودش ظهوری دارد و در واقع می خواهد ظهور آن عام را تخصیص بزند، البته در جاهای دیگر اغلب مخصص ظهورش اقوی می باشد یا مخصص نص است و آن عام ظهور دارد و نص نیست اما در اینجا یک خصوصیتی

است مثلاً می گوید اکرم العلماء که خبر این عام است و اقتضاء می کند تمام علماء اکرامشان واجب باشد بعداً مخصص منفصل می گوید لا تکرم فساق العلماء که در اینجا دو ظاهر وجود دارد و ظاهر دومی که مخصص است بر اولی مقدم است زیرا هر دو ظهورشان در یک مرتبه است بلکه بعضاً ظهور مخصص منفصل اقوی و نص می باشد، اما در ما نحن فیه اینطور نیست بلکه عام به قدری تأکید و تشدید دارد و ظهورش قوی است که خبر مسعدة که فقط یک خبر است نمی تواند در ظهور مقاومت کند و مخصص آن عمومات باشد، پس این اشکالات در خبر مسعدة بن صدقة وارد می باشد، بعلاوه اشکال مهم این است که اگر بخواهیم به خبر مسعدة عمل کنیم باعث می شود که کلاً امر به معروف و نهی از منکر از آن ظرفیت و عمومیتش بیافتد، خداوند متعال امر به معروف و نهی از منکر را مثل سایر خطابات قرانی بر همه واجب کرده و همچنین روایات نیز همین عمومیت را دارند تا یک فضا و جوی بوجود بیاورند که همه معروف ها با وسعتی که دارند عملی بشوند و همه منکرات با وسعتی که دارند متروک بشوند در حالی که خبر مسعدة بن صدقة اینطور نیست.

در طول تاریخ مردم در هر انقلاب و حرکتی نقش و کارائی زیادی داشته اند مثلاً خبر سدید صیروفی را خواندیم که نسبت به امام صادق علیه السلام گفت حالا که بنی امیه دارد سقوط می کند چرا شما حکومت را قبضه نمی کنید و یا هارون مکی به امام صادق علیه السلام اعتراض کرد که شما چرا قیام نمی کنید خبر در این مواقع مردم به میدان نیامدند و اگر مردم نباشند کاری از پیش نمی رود بعد از رحلت پیامبر صلوات الله علیه و آله وسلم مردم با امیرالمومنین علیه السلام نبودند

اما بعد از کشته شدن عثمان همه به سمت حضرت آمدند بنابراین مردم نقش بسیار مهمی دارند.

نمونه هائی از نقش و حضور مردم عرض می کنیم:

اول اینکه حضرت امیر علیه السلام در نهج البلاغه می فرمایند: ﴿أَمَّا إِنَّهُ سَيُظْهِرُ عَلَيْكُمْ بَعْدِي رَجُلًا (معاویه) رَحْبَ الْبُلْعُومِ مُنْذِحِقُ الْبَطْنِ يَأْكُلُ مَا يَجِدُ وَ يَطْلُبُ مَا لَا يَجِدُ فَاقْتُلُوهُ وَ لَنْ تَقْتُلُوهُ أَلَا وَ إِنَّهُ سَيَأْمُرُكُمْ بِسَبِيٍّ وَ الْبَرَاءَةِ مِنِّي فَأَمَّا السَّبُّ فَسُبُّونِي فَإِنَّهُ لِي زَكَاةٌ وَ لَكُمْ نَجَاةٌ وَ أَمَّا الْبَرَاءَةُ فَلَا تَتَبَرَّءُوا مِنِّي فَإِنِّي وُلِدْتُ عَلَى الْفِطْرَةِ وَ سَبَقْتُ إِلَى الْإِيمَانِ وَ الْهَجْرَةِ﴾.

آدرس: کلام ۵۶ نهج البلاغه فیض الاسلام صفحه ۱۴۶، شرح خوئی ج ۴ ص ۳۳۸، شرح بحرانی ج ۲ ص ۱۴۸، شرح ابن ابی الحدید ج ۴ ص ۵۴، شرح فی ظلال ج ۱ ص ۳۰۶.

حضرت امیر علیه السلام این خبر را در مورد معاویه فرمودند و بعد از شهادت ایشان ۲۰ سال معاویه بر مردم حکومت کرد.

در ۱۹ رمضان المبارک وقتی حضرت امیر علیه السلام ضربت خوردند عده ای از اصحاب به عیادت ایشان آمدند که حجر بن عدی ایستاد و اشعاری را در وصف حضرت خواند و حضرت از اشعارش خوششان آمد و به او فرمودند یا حجر حال شما چه خواهد شد وقتی که معاویه شما را بخواد تا از من بی زاری بجوئید؟ حجر گفت نه من چنین کاری نخواهم کرد ولو اینکه کشته بشوم حضرت فرمودند همینطور است از شما چنین چیزی می خواهند و شما انجام نخواهید دادید و بالاخره بعد از اینکه معاویه سب و لعن حضرت امیر علیه السلام را عمومی و رسمی کرد حجر به عدی در کوفه قیام کرد و بعد اسیر شد و به شام فرستاده شد و در آنجا به شهادت رسید که داستان قیام او بسیار جالب

می باشد، خلاصه اینکه مردم نقش بسیار مهمی دارند معاویه بعد از شهادت حضرت امیر علیه السلام دستور داد و به تمام بلاد و شهرها ابلاغ کرد که باید علی علیه السلام سب و لعن شود و جالب اینکه در کتاب معجم البلدان ذکر شده که در ایران نیز این کار عملی شد غیر از یک شهر که این کار را نکردند و آن سیستان بود و به اندازه ای این کار رسمی شده بود که مردم فکر می کردند جزء تعقیبات نماز می باشد، در معجم البلدان نقل شده وقتی معاویه به فرمانداران خود چنین حکمی را ابلاغ کرد فرماندار سیستان مردم را در مسجد جمع کرد و گفت چنین دستوری از مرکز آمده که همه مردم باید امیرالمومنین علیه السلام را سب و لعن کنند، مردم همگی بلند شدند و گفتند تا ما زنده هستیم و خون در رگهای بدن ما جاریست این کار در این شهر عملی نخواهد شد و به اندازه ای قرص و محکم ایستادند و حرف زدند فرماندار گفت من به معاویه نامه می نویسم تا تکلیف روشن شود که آیا همه را باید بکشیم یا نه، فرماندار سیستان به معاویه نامه نوشت و جریان را گفت و معاویه نیز برایش نوشت که اشکالی ندارد کوتاه بیا لذا تنها شهری که این کار انجام نشد سیستان بود بنابراین مردم نقش بسیار مهمی دارند و امام رضوان الله علیه نیز در جلد ۳۶ دفتر تبیان به نقش مردم اشاره کرده است و حضرت امیر علیه السلام نیز در نامه اش به مالک اشتر می فرماید ای مالک بدان عمود دین و خیمه گاه مسلمانان و سپر در برابر دشمنان مردم هستند اگر آنها را داشته باشی همه چیز داری و امام رضوان الله علیه نیز توانست مردم را به میدان بیاورد و همین حضور مردم باعث پیروزی انقلاب اسلامی شد.

بقیه بحث بماند برای فردا إن شاء الله تعالی... .

والحمد لله رب العالمین و صلی الله علی

مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ الطَّاهِرِينَ